

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

Ўзбекистон Республикаси Олий ва
урта махсус таълим вазирлигининг
2012 йил “26” декабрдаги
“507” - сонли буйруғи билан
тасдиқланган.

Хирургия фанлари йўналиши

олий таълим муассасалари таълим йўналиши ва мутахассисликлари
умумкасбий ва махсус фанлари педагоглари учун малака ошириш
йўналишининг ўқув дастури

(умумий хирургия, госпитал ва факультет хирургияси, нейрохирургия,
акушерлик ва гинекология, ОЖТА, онкология, урология, анестезиология ва
реанимация, оториноларингология, кўз касалликлари)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ПЕДАГОГ ВА РАЎБАР КАДРЛАРИНИ ҚАЙТА
ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИ ТАШКИЛ
ЭТИШ БОШ ИЛМИЙ - МЕТОДИК МАРКАЗИ

Тошкент тиббиёт академияси хузуридаги педагог кадрларини қайта тайёрлаш
ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази

Малака ошириш ўқув дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълим йуналишлари
буйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашининг 2012
йил 25 декабрдаги 4 -сонли баёни билан маъқулланган.

Тузувчилар: Тошкент тиббиёт академияси оториноларингология
кафедраси профессори, тиббиёт фанлари доктори
Н.Э.Маҳкамова,
Тошкент тиббиёт академияси даволаш факультети умумий
ва болалар хирургияси доценти, т.ф.н. Х.С.Ходиев

Тақризчилар: Тошкент тиббиёт академияси УАШ-гинекология кафедраси
мудир, тиббиёт фанлари доктори, профессор
Д.Қ.Нажмутдинова
Тошкент врачлар малакасини ошириш институти
оториноларингология кафедраси мудир, тиббиёт
фанлари доктори, профессор Ш.Э.Омонов

Ўқув дастурлари Тошкент тиббиёт академияси Илмий кенгашида тавсия
қилинган (2012 йил 28 ноябрдаги 4-сонли баённома).

Кириш

Дастур олий таълим муассасалари педагог кадрларининг касбий тайёргарлиги даражасини ривожлантириш, уларнинг илғор педагогик тажрибаларни ўрганишлари ҳамда замонавий таълим технологияларидан фойдаланиш бўйича малака ва кўникмаларини такомиллаштиришни мақсад қилади.

Дастур мазмунида олий таълимнинг долзарб масалаларини ўрганиш, глобал Интернет тармоғидан фойдаланган ҳолда ўқув жараёнига замонавий педагогик ва ахборот технологияларини жорий этиш, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагогик маҳоратни ошириш, Ўзбекистоннинг энг янги тарихини билиш, фан, таълим, ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш, тегишли мутахассисликлар бўйича илм-фанни ривожлантиришнинг устивор йўналишларини, илмий-тадқиқотлар ўтказишнинг самарали методларидан фойдаланишга ўргатиш асосий вазифалар этиб белгиланган.

Шу билан бирга олий таълим муассасалари профессор-ўқитувчиларнинг мунтазам касбий ўсишида интерактив методлар, педагогларнинг таҳлилий ва ижодий фикрлашини ривожлантиришга йўналтирилган инновацион методикалар, масофадан ўқитишни, мустақил таълим олишни кенгайтиришни назарда тутувчи техника ва технологиялардан фойдаланган ҳолда машғулотлар олиб бориш малака ва кўникмаларни ривожлантириш назарда тутилади.

Дастур доирасида берилаётган мавзулар тингловчилар педагог кадрларга қўйиладиган давлат талабларини, замонавий инновацион таълим технологиялари ва уларнинг турларини билишлари, талаба шахси ва унинг хусусиятини ҳисобга олган ҳолда таълимда индивидуаллик ва дифференциал ёндашувга эришувлари ва таълим жараёнларида муаммоли таълим, ҳамкорлик технологияси ва интерфаол усулларини амалда қўллаш олишлари, ахборот технологияларидан таълим-тарбия жараёнида самарали фойдалана олиш кўникмаларига эга бўлишларини таъминлашга қаратилган.

Умумий тайёргарлик модули:

- Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим-тарбия масалалари;
- Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари;
- Таълим сифати менежменти.

Умумкасбий тайёргарлик модули:

- Олий таълим педагогикаси ва психологияси;
- Электрон педагогика асослари;
- Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат;
- Амалий хорижий тил.

Умуммутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Хирургик фанларни ўқитишдаги инновацион таълим технологиялари;
- Хирургик фанларни ўқитишдаги педагогик маҳорат;
- Хирургик фанларни ўқитишда ўқув-услубий таъминот.

Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули:

- Мутахассисликнинг долзарб муаммолари;
- Янги диагностик ва даволаш усуллари.

Танлов фанлари модули.

Курснинг мақсади ва вазифалари

Олий таълим муассасалари “**Хирургия фанлари** (умумий хирургия, госпитал ва факультет хирургияси, нейрохирургия, акушерлик ва гинекология, ОЖТА, онкология, урология, анестезиология ва реанимация, оториноларингология, кўз касалликлари)” таълим йўналиши ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг мақсади – педагогик фаолиятга назарий ва касбий тайёргарликни таъминлаш ва янгилаш, касбий компетентликни ривожлантириш асосида таълим-тарбия жараёнларини самарали ташкил этиш ва бошқариш бўйича билим, кўникма ва малакаларни такомиллаштиришга қаратилган.

Олий таълим муассасалари **Хирургия фанлари** (умумий хирургия, госпитал ва факультет хирургияси, нейрохирургия, акушерлик ва гинекология, ОЖТА, онкология, урология, анестезиология ва реанимация, оториноларингология, кўз касалликлари) таълим йўналиши ва мутахассисликлари умумкасбий ва махсус фанлардан дарс берувчи педагоглар малакасини ошириш курсининг вазифаси – педагогик кадрлар тайёргарлигига қўйиладиган талаблар, таълим ва тарбия ҳақидаги ҳужжатлар, педагогика ва психологиянинг долзарб муаммолари ва замонавий концепциялари, амалий хорижий тил, хорижий таълим тажрибаси, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, педагог кадрларнинг малакасини ошириш сифатини баҳолаш ишлари мазмунини ўрганишга йўналтиришдан иборат.

Курс якунида тингловчиларнинг билим, кўникма ва малакаларга қўйиладиган талаблар

Тингловчи:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, таълим соҳасида давлат сиёсати ва бошқа қонунчилик ҳамда ҳуқуқий-меъёрий ҳужжатларни;
2. “Таълим тўғрисида”ги қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ва бошқа қонун ҳужжатларининг қабул қилиниши, моҳияти ва аҳамиятини;
3. мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясини;
4. таълим тизимини ривожлантиришнинг устувор йўналишларини;

5. таълим тизимида мулоқот ва коммуникатив жараёнларнинг шакл ва қонуниятларини;
6. педагогик жараёнлар қонуниятлари ва шахсни ўқитиш, тарбиялаш, ривожлантиришнинг замонавий назарияси ва технологияларини;
7. таълим соҳасидаги инновацияларни;
8. жамиятни ва таълимни ахборотлаштириш технологияларини;
9. жаррохлик йўналиши бўйича сўнгги ютуқларини;
10. мутахассислик фанларини ўқитишдаги илғор хорижий тажрибаларни;
11. ўқитувчининг инновацион фаолиятини;
12. замонавий таълим методларини;
13. электрон педагогика асосларини;
14. педагогик маҳорат асосларини **билиши** керак.

Тингловчи:

1. таълим-тарбия жараёнлари мақсадига эришишда муассасанинг фаолиятини таъминлаш;
2. таълим-тарбия жараёнларини ривожлантиришга қаратилган инновацияларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш;
3. қабул қилинган қарорларнинг натижасини баҳолаш ва башоратлаш;
4. таълим сифатини назорат қила олиш;
5. хирургия фанлари бўйича ўқув-методик ҳужжатларни ярата олиш;
6. таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланиш;
7. педагогик фаолиятга инновацияларни татбиқ этишнинг самарали шаклларини;
8. замонавий педагогик технологияларни таълим жараёнига татбиқ этишни;
9. хорижий тилдаги манбалардан хирургик фанларни ўқитиш фаолиятида фойдалана олиш;
10. хирургияда электрон ўқув материалларини яратиш технологияларини билиши ҳамда улардан таълим жараёнида фойдаланиш;
11. педагогларда хирургик мутахассислик билан узвий боғланган ҳолда касбий компетентликни такомиллаштириш жараёнида ўз-ўзини ривожлантиришга бўлган онгли эҳтиёжни шакллантириш;
12. шахсий педагогик ва методологик маданиятни ривожлантириш;
13. хирургия фанларини ўқитишда таълим жараёнини ташкил этиш ва бошқариш **кўникмаларига** эга бўлиши лозим.

Тингловчи:

1. педагогик мониторинг олиб бориш;
2. хирургия фанларини ўқитишда психологик-педагогик диагностиканинг замонавий методларидан фойдаланиш;
3. хирургия мутахассислиги фанларидан инновацион ўқув машғулотларини лойиҳалаш, амалга ошириш, баҳолаш, такомиллаштириш;
4. хирургия мутахассислиги фанларини ўқитишнинг ўқув-услубий таъминотини яратиш;

5. хирургияни ўқитишда касбий мулоқот усулларидадан фойдаланиш, ҳамкорлик ишларини олиб бориш **малакаларига** эга бўлиши зарур.

Курсни ўқитишда замонавий ахборот ва педагогик технологиялар

Модуллари ўқитишда дарслик, ўқув қўлланмалар, маъруза матнларининг электрон версияларидан, электрон плакатлар ва бошқа электрон ресурслардан фойдаланилади. Машғулотлар семинар-тренинг шаклида олиб борилади ва кичик гуруҳларда ишлаш каби интерфаол методлардан фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

Малака ошириш жараёни 144 соатни ташкил этади. Ўқув юкмаси ҳафтасига 36 соат этиб белгиланган. Ўқув курсини тугаллаган тингловчиларга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16 февралдаги 25-сон қарори билан тасдиқланган давлат намунасидаги малака оширганлиги ҳақидаги сертификат берилади.

«СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ йўналиши хирургик фанлар» малака ошириш курсининг ўқув модуллари ва уларнинг таркиби мазмуни

I. Умумий тайёргарлик модули

1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг асарларида жамият ривожини ва таълим-тарбия масалалари

И.Каримов асарларида жамият тараққиёти тўғрисида янги назарий концептуал ёндошувнинг илмий асослари. Ўзбекистон ижтимоий ҳаётини сиёсий институтлар, мафкуралар ва фикрлар хилма-хиллигига асосланиши. Жамият ривожланиш босқичлари. Мустақиллик ва ўтиш даврининг зарурияти. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”нинг ишлаб чиқилиши, асосий принциплари. Жамият тараққиётини демократлаштириш ва модернизация қилиш. Эришилган ютуқлар ва унинг истиқболлари.

Демократик жамият куришда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти унинг муҳим шартини эканлиги. Мамлакатда демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясининг ишлаб чиқилиши, унинг асосий йўналишлари. Фуқаролик жамиятини ривожлантиришга қаратилган янги қонунлар ва ўзгаришларнинг аҳамияти.

Глобаллашув ва таълим-тарбия тизимидаги замонавий талаблар. Ахборот коммуникация тизими, замонавий педагогик технологиядан фойдаланиш ва унинг афзалликлари. Таълим-тарбиянинг миллий-маънавий негизлари, умумдемokratик принципларга асосланиш, миллий ғоя негизларидан таълим-тарбияда фойдаланиш.

1.2. Таълим-тарбия жараёнларини ташкил этиш ва бошқаришнинг меъёрий-ҳуқуқий асослари.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг “Таълим тўғрисида”ги Қонуни, “Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури”, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари ва фармойишлари, Вазирлар Маҳкамасининг Қарорлари.

Давлат таълим стандартлари, классификатор, ўқув режалар, фан дастурлари, Олий таълим вазирлигининг низомлари, буйруқлари, йўриқномалар ва бошқа меъёрий ҳужжатларнинг мазмуни ва моҳияти.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ваколатлари, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг ваколатлари, маҳаллий давлат органларининг ваколатлари, Олий таълим муассасаларининг ваколатлари.

1.3. Таълим сифати менежменти.

Умумий сифат менежменти тушунчаси, унсурлари, асосий ғояси ва тамойиллари. Таълим сифати тушунчаси, тавсифлари, бошқариш функциялари ва бошқичлари. Таълим сифатини юксалтириш воситалари.

Олий таълим тизимининг сифатига таъсир этувчи омиллар. Ўқув жараёни сифати. Профессор-ўқитувчиларнинг педагогик маҳорати ва илмий салоҳияти. Олий таълим муассасасининг моддий-техник таъминоти сифати. Олий таълим муассасасининг сифат сиёсати. Таълим маркетинги хизматлари сифати. Битирувчиларнинг сифати.

Олий таълим сифатини баҳолашнинг асосий йўналишлари. ОТМларнинг рейтинглари. Ўқитувчи илмий фаолиятининг сифатини баҳолаш мезонлари. Ўқитувчининг маънавий-ахлоқий фаолиятини баҳолаш мезонлари. Мутахассислик фанлари бўйича ўқитувчининг услубий рейтинг баҳосини аниқлаш тартиби. Таълим жараёнини баҳолаш усуллари ва технологияси. АРМ ва кутубхона хизматини баҳолаш. Талабанинг «лавозим имконияти»ни баҳолаш услубиёти. Битирувчи талабаларнинг лавозим имконияти бўйича сифат тоифалари ва белгилари. Факультет ва кафедралар даражасида сифат менежменти.

II. Умумқасбий тайёргарлик модули

2.1. Олий таълим педагогикаси ва психологияси.

Олий таълим педагогикаси ва психологияси фанининг долзарб муаммолари. Таълим жараёни ягона тизим сифатида. Таълим парадигмалари. Педагогик тадқиқот методлари. Олий таълимни модернизациялаш ва оптималлаштириш. Таълим жараёнининг психологик ўзига хослиги. Ўқув мотивацияси ва таълим самарадорлиги. Шахс психологияси ва шахсга

йўналтирилган таълим. Педагогик коммуникацияда психологик компетентлик.

2.2. Электрон педагогика асослари.

Ахборот – коммуникация технологиялари ҳақида тушунча, ахборот – коммуникация технологиялари воситалари. Янги ахборот технологиялари, ахборот тизимини бошқариш, ахборот тизимининг функционал ташкил этувчилари. Маълумотларни марказлашган ҳолда қайта ишлаш. Маълумотларни узатиш тизимлари ва уларнинг характеристикаси. Замонавий коммуникацион технологиялар. Таълим жараёнида ахборот-коммуникация технологиялар, интерактив технологиялардан фойдаланиш.

Ўқув мақсадли электрон воситаларни яратиш ва уларнинг сифатини баҳолаш, ўқув-тарбия жараёнининг ахборот-методик таъминотини ва ўқув муассасаси ташкилий бошқарув тизимини автоматлаштириш ва унинг истиқболлари, электрон ўқув материаллар базасининг тузилмаси ва таркиби, таълимий ИНТЕРНЕТ ресурслари ва улардан ўқув жараёнида фойдаланиш.

Педагогик дастурий воситаларнинг умумий таърифи. Электрон ўқув материаллари ва уларнинг турлари. Замонавий дастурлаш тиллари асосида электрон ўқув материалларини яратиш.

Аудиовизуал ахборот: табиати, манбалари, ўзгартирувчилар, ташувчилари. Ўқитишнинг аудиовизуал технологиялари: теле ва видеоконференциялар ва уларни ташкил этиш, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмалари, аудио, видео ва компьютерли материалларнинг банки, аудио, видео ва компьютерли ўқув қўлланмаларини яратишнинг дидактик принциплари. Ўқитишнинг интерфаол технологиялари.

2.3. Таълим технологиялари ва педагогик маҳорат.

Таълим технологиялари ва педагогик маҳоратнинг назарий асослари. Таълим технологияси ва шахсга йўналтирилган таълим турлари. Замонавий таълим (модулли, муаммоли, интерфаол, ҳамкорликда ишлаш, индивидуал, информатсион) технологиялари. Олий таълим муассасаларида аудитория ва аудиториядан ташқари таълимни ташкил этиш. Педагогик мулоқот маданияти ва психологияси. Педагогнинг коммуникатив ва креатив қобилиятлари. Касбий компетентлик. Педагогик назокат ва одоб-ахлоқ. Педагогик техника. Нутқ техникаси ва маданияти. Педагогик низолар. Педагогик жараённи технологик лойиҳалаштириш.

2.4. Амалий хорижий тил

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 декабрдаги “Чет тилларни ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидаги” қарорининг моҳияти ва тарихий аҳамияти. Чет тилларда эркин сўзлаша оладиган мутахассисларни тайёрлаш тизимини тубдан такомиллаштириш. Жаҳон цивилизацияси ютуқлари ва дунё ахборот

ресурсларидан фойдаланиш. Халқаро ҳамкорлик ва мулоқотларни ривожлантириш. Таълим тизимининг барча босқичларида чет тилларни узлуксиз ўрганишни ташкил қилиш. Чет тилини эгаллаш даражаларининг Европа системаси (CEFR) ва унинг асосий даражалари. Сўз бирикмалари атрофида мулоқот. Сўзлашув ва эшитиш қобилияти. Ишда, ўқишда, бўш вақтларда бўладиган суҳбат малакасини шакллантириш. Эркин касбий мулоқот. Чет тилида илмий мунозара. Туризмга оид мулоқот. Йирик, мураккаб матнлар ва уларни тушуна олиш кўникмаси. Фикрни раво ифодалаш. Чет тилида бўлган интернет матнларининг асосий ғоясини тушуниш. Таржима хусусиятлари. Оғзаки ва ёзма таржима.

3.1. Хирургик фанларни ўқитишдаги инновацион таълим технологиялари.

Талаба билим ва кўникмалари назоратининг замонавий усуллари (OSCE ўтказиш). Хирургия фанларини ўқитишда янги инновацион технологияларни қўллаш (электрон ва мультимедия дарсликлар, масофавий таълим, кейс технологиялар, мультимедияли, маърузалар, мультимедияли амалий машғулотлар, иш ўйинлари, кичик гуруҳлардаги фаолият). Кўникмаларни ўзлаштириш бўйича амалий ишларни ўтказиш учун таълим воситалари ва ўқув ёндашувлар (моделлар ва муляжлар, фильмлар ва интер фаол видео, компьютер дастурлар, мультимедияли компьютерли моделлаш, виртуал реаллик системалари, талабаларни ўзида эксперимент ўтказиш, клиплар, амалий кўникмаларни бажариш). Ўқиш таълимини ҳамма даражаларини – жорий машғулот, оралик ва якуний назоратларда прогрессив педагогик технологияларни киритиш.

3.2. Хирургик фанларни ўқитишдаги педагогик маҳорат.

Республикамизни ижтимоий-иктисодий ривожлантиришнинг устувор йўналишлари ва таълим-тарбия соҳасида амалга оширилаётган ислоҳатлар. Педагогик қарашлар тизимига оид жараён ва ҳодисаларни англаш. Хирургия фанини ўқитиш оркали таълим ва тарбиянинг мақсади, мазмуни, сифати, шакли, методи, воситалари, тамойиллари, шарт-шароитлари ҳамда жараённи тавсифлаш. Кадрлар тайёрлаш миллий модели. Олий таълим тизимида педагогик кадрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган талаблар. Олий малакали илмий ва илмий-педагогик кадрларни тайёрлаш. Соғлиқни сақлаш тизимидаги бирламчи оралик ва ихтисослашган даво бўғинларида фаолият кўрсатаётган тиббиёт ҳодимлари шахсиятини, касбий ва умумтиббий билимини, даволаш маҳоратини ривожлантиришга қаратиш. Хирургия фанлари йўналиши бўйича асосий ва энг охири адабиётлардан, чет эл олимларининг таржима қилинмаган адабиётларидан, халқаро семинар ва конференция материалларидан, ҳамда миллий жаҳон андозалари асосида тузилган меъёрий ҳужжатлардан фойдаланиш. Олий таълим муассасаси ўқитувчиси шахсига қўйиладиган замонавий талаблар. Хирургик йўналишдаги инновацион фаолият тузилмаси. Педагогик жараёнда инновация. Хирургик

фанларни ўқитиш фаолиятида инновацияларни тадбиқ этишнинг самарали шакллари. Ўқитувчининг инновацион фаолияти хусусиятлари.

3.3. Хирургик фанларни ўқитишда ўқув-услугий таъминот.

Хирургия фанларини ўқитишда кулланиладиган Ўқув – услубий мажмуа структураси билиш фаолияти этапларини ва фан мавзусини ўрганишни ташкиллаштириш шакллари, усуллари, шароитлари, таълим воситалари спецификаси ва кетма-кетлигини акс эттириш. Ўқув – услубий мажмуа ўз ичига олувчи кафедра хужжатларини, замонавий технологиялар асосида ўқитишнинг турли ташкиллаштириш шаклларида услубий материалларини (мавзулар, амалий машғулотлар, мустақил иш, оралик ва якуний назоратлар), ўқитувчи кейсни, тарқатма материални, амалий ишлар ва кўникмаларни бажаришни замонавий асбобли таъминотини, фан бўйича асосий ва қўшимча адабиётлар рўйхатидан фойдаланиш. Инновацион ўқув машғулотларининг методик таъминоти. Ўқув машғулотларини инновацион материаллар асосида ташкил этиш ва ўтказиш методикаси. Назарий ихтисослашган конкрет кафедрада тавсия қилинган иш ўйинлари тўплами, OSCE ва бошқа педагогик технологияларни қўлланиш имкониятларини ва усуллари билиб олиш.

IV. Мутахассислик бўйича тайёргарлик модули

4.1. Хирургия мутахассислигининг долзарб муаммолари.

Тиббий олий ўқув юртлари ўқув жараёнига хирургик фанларни илмий услубий асосларини жорий қилиш, хирургик касалликларни этиологиясини, патогенези, патоморфологияси, патофизиологияси, клиника ва диагностика, даволаш ва профилактика бўйича шаклланган билим ва амалий кўникмаларини, даволаш маҳоратини ривожлантиришга қаратилган. Хозирги вақтда кенг тарқалган хирургик касалликларни, социал муаммо ҳисобланган касалликларни барвақт аниқлаш ва даволаш муаммоларини урганиш, ҳозирги замон илм-фан ютуқлари асосида сунгги диагностик ва даволаш усулларини ёритиш. Шу долзарб муаммо бўлган касалликлар ҳақидаги маълумотларни ўқув жараёнига жорий қилиш, уларни ўқиш-ўқитишни янги интерактив усуллари билан танишиш. Хозирги вақтда дунё хирургиясида амалиётга киритилаётган янгиликлар, уларнинг афзаллик томонлари, хирургик касалликларнинг келиб чиқиши, кечишига янги ёндошишлар.

4.2. Янги диагностик ва даволаш усуллари.

Тиббий олийгоҳларда хирургик фанларни ўқитишда ҳозирги замонавий клиникада қўлланиладиган диагностик ва даволаш асбоб - ускуналар билан ва уларни ишлаш принциплари билан таънишиш. Замонавий янги диагностик усуллар магнит-резонанс томография, компютер томография, позитрон-электрон томография усуллари билан танишиш, уларнинг ишлаш принципини урганиш, бу усуллар самарали бўлган ҳолатлар, касалликларни аниқлаш. Дунёвий хирургияда янги даволаш усуллари, хусусан, операция усуллари билан таништириш, ҳозирги вақтда тадбиқ этиш бошланган “Да Винчи”

робот-хирургик ускуна мажмуасининг ишлаш принциплари, эҳтиёж ва афзалликлари хақида маълумот бериш.

V. Танлов фанлари модули

Таълим соҳалари йўналишлари бўйича тингловчиларнинг эҳтиёжидан келиб чиқиб олий таълим муассасаси ҳузуридаги тармоқ марказлари танлов фанлар модулининг таркибий қисми ва мазмунини белгилайди.

Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Амалий машғулотлар олий таълим тизимида ўқув жараёни ва ўқув-услугий фаолиятни моделлаштириш ҳамда олий таълим педагогикаси ва психологияси, электрон педагогика асослари, таълим технологиялари ва педагогик маҳорат, амалий хорижий тил, педагогика, психология фанлари ва уларни ўқитишнинг долзарб муаммолари ҳамда замонавий концепцияси, педагогнинг шахсий ва касбий ахборот майдонини лойиҳалаш, мутахассислик фанларининг дидактик таъминоти, мутахассислик фанларини ўқитишдаги инновациялар, илғор хорижий педагогик тажрибалар мавзулари доирасида олиб бориш. Амалий машғулотлар замонавий лаборатория жиҳозларига ва ҳар бир жаррохлик йўналиши учун зарур бўлган асбобларига эга бўлган модул ва аудиторияларда, ҳамда Интернет тармоғига уланган компьютер синфларида ташкил этиш.

Мустақил ишни ташкил этишнинг шакли ва мазмуни

Тингловчи мустақил ишни муайян модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиб бажаради:

- Реферат (модулга ажратилган соатлар ҳажмидан келиб чиқиб белгиланади).
- Тақдимот (танланган мавзу асосида тақдимот тайёрланади).
- Мутахассислик фани бўйича ўқув-дидактик материаллар тайёрлаш.
- Мутахассислик фани бўйича машғулотлар ишланмаларини лойиҳалаш.
- Даражали тестлар банкини яратиш.
- Кейслар банкини яратиш.
- Ижодий топшириқлар ишлаб чиқиш.

Мустақил иш мазмуни танланган мавзуга мос бўлиб уни бажаришда қуйидагиларга эътибор берилади:

Таркиби:

- титул варағи;
- кириш;
- асосий қисм;
- хулоса;
- фойдаланган адабиётлар рўйхати;
- илова (интернет тармоғидан олинган маълумотлар, амалий материаллар нусхалари, дарс ишланмаси ва б.).

Мазмуни:

- тавсия қилинган адабиётларни мутоала қилиш;
- мутахассислик фанларида инновациялардан фойдаланиш;
- мультимедия дарсликларини яратиш мезонлари;
- талаба билан индивидуал ишлашда педагогик маҳорат;
- касбий педагогика муаммолари;
- интернетда мавзуга оид маълумотларни излаш ва мутоала қилиш;
- малака ошириш курси давомида мустақил дарс олиб бориш;
- дарснинг маърузаси, тарқатма материаллари, технологик харитасини тайёрлаш;
- касбий педагогиканинг услубий таъминоти муаммолари;
- педагогик фаолиятда анъанавийлик ва инновациялар;
- ўзбек педагогик услубиёти ва унинг модернизацияси.

Мустақил иш мазмуни ва шакли йўналиш таркибидаги модуллар хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда кенгайтирилиши ва ўзгартирилиши мумкин.

Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулари:

1. Хирургия фанларини ўқитишда инновацион педагогик фаолиятнинг назарий асослари.
2. Замонавий педагогик технологиялар орқали хирургия фанларини ўқитишни лойиҳалаш.
3. Ахборот – коммуникация технологиялари воситалари ва уларни таълим жараёнида қўллаш имкониятлари.
4. Хирургия фанларини ўқитишда электрон ўқув-методик, интернет материалларидан фойдаланиш аҳамияти
5. Хирургия фанларини ўқитишда тиббий адабиётлар ва монографиялар билан, илмий –методик қўлланмалар билан ишлаш
6. Хирургия фанларини олиб боришда тиббий деонтология асослари
7. Талабаларни амалий билимларини оширишда “клиник аудитнинг” аҳамияти
8. Интеграл семинарларни Хирургия фанларини ўқитишдаги аҳамияти.
9. Хирургия фанларини ўқитишда маълумотлар базаларини, дастурий таъминот ва дастурлаш технологияси.
10. Талабаларни амалий билимларини оширишда муаммоли ўқитишни аҳамияти.
11. Хирургия фанларини ўқитишда тарқатма материални ишлаб чиқиш ва расмийлаштирилган ҳолда топшириш.
12. Хирургия фанларини урганишда вазият масалалар комплексини ишлаб чиқиш ва унинг аҳамиятини таҳлил қилиш.
13. Мутахассислик фанларини урганишда тест назорати саволларини тузиш коидалари ва уларни таҳлил қилиш.
14. Хирургия фанларини урганишда тажриба моделларини тайёрлаш, иш ўйинларни тузиш.

15. Хирургия фанларини ургатишда амалий машғулотлар вақтида кроссворд тузиш, сканвордлар, чайнвордлар, ребуслар ишлаб чиқиш.

Дастурнинг инфор­мацион-методик таъминоти

Модулларни ўқитиш жараёнида таълимнинг замонавий методлари, педагогик ва ахборот технологияларини қўлланилиши назарда тутилган:

- ҳар бир хирургик йўналиши бўйича фаннинг барча маърузаларига замонавий компьютер технологиялари ёрдамида мультимедияли тақдимот тайёрлаш;

- амалий машғулотлар бўйича ҳар бир жаррохлик йўналиши учун зарур бўлган замонавий асбобларига эга бўлган модулларни яратиш;

- амалий машғулотларда педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланиш;

- тингловчиларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш ва оммалаштириш назарда тутилган.

Адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
2. И.А.Каримов. Ўзбекистон миллий истиқлол, истеъдод, сиёсат, мафкура, 1-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
3. И.А.Каримов. Биздан обод ва озод ватан қолсин, 2-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
4. И.А.Каримов. Ватан саждагоҳ каби муқаддасдир, 3-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
5. И.А.Каримов. Бунёдкорлик йўлида, 4-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
6. И.А.Каримов. Янгича фикрлаш ва ишлаш–давр талаби, 5-жилд.– Т.: Ўзбекистон, 1997.
7. И.А.Каримов. Хавфсизлик ва барқарор тараққиёт йўлидан. 6-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1998.
8. И.А.Каримов. Биз келажагимизни ўз қўлимиз билан қура­миз, 7-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 1999.
9. И.А.Каримов. Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда. – Т.: Ўзбекистон, 1996.
10. И.А.Каримов. Озод ва обод Ватан эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз, 8-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
11. И.А.Каримов. Ватан равнақи учун ҳар биримиз маъсул­миз, 9-жилд. – Т.: Ўзбекистон, 2001.
12. И.А.Каримов. Миллий истиқлол мафқураси – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир. – Т.: Ўзбекистон, 2000.
13. И.А.Каримов. Истиқлол ва маънавият. – Т.: Ўзбекистон, 1994.
14. И.А.Каримов. Тарихий хотирасиз келажак йўқ. – Т.: Шарқ, 1998.
15. И.А.Каримов. Юксак маънавият – енгилмас куч. Т.: «Маънавият». –Т.: 2008.-176 б.

16. И.А.Каримов. Ўзбекистон мустақилликка эришиш оstonасида. Т.: “Ўзбекистон”. –Т.: 2011.-440 б.
17. «Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикасининг қонуни, «Халқ сўзи», 1998 й., 15 май 2- бет.
18. Миллий истиқлол ғояси: асосий тушунча ва тамойиллар.- Т.:Ўзбекистон, 2000.
19. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 16-февралдаги “Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларни малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги 25-сонли Қарори.
20. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 20 майдаги “Олий таълим муассасаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва юқори малакали мутахассислар тайёрлаш сифатини тубдан яхшилиш чора-тадбирлари тўғрисидаги” ПҚ-1533-сон қарори.
21. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 26 сентябрдаги “Олий таълим муассасалари педагог кадрларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 278-сонли қарори.
22. Арипов М. Интернет ва электрон почта асослари.- Т.; 2000 й. 218 б.
23. Азизходжаева Н.Н. «Педагогик технология ва педагогик маҳорат» Чўлпон: 2005й. 213 б.
24. Гимпель Н.Л. Условия продуктивного разрешения педагогического конфликта // Психология обучения. – 2002, №7. С. 12-16.
25. Б.Ғ.Қодиров. У.Бегимқулов, А.А.Абдуқодиров. «Ахборот технологиялари». Электрон дарслик. 2002 й. 213 б.
26. Ишмухаммедов Р.Ж. «Инновацион технологиялар ёрдамида ўқитиш самарадорлигини ошириш йўллари» Тошкент: 2000й. 161 б.
27. Маклаков А.Г. Общая психология. - СПб.: Питер, 2003 г. 316 с.
28. Сайидахмедов Н.С. Янги педагогик технологиялар. – Т.: Молия, 2003. – 172 б.
29. Толипов Ў., Усмонбоева М. Педагогик технологияларнинг тадбиқий асослари – Т.: 2006 й. 163 б.
30. Юлдашев У.Ю. Боқиев Р.Р. Зокирова Ф.М. Информатика - Т., 2002 й. 163 б.
31. Vocational Education in the United States: Toward the Year 2009. Wash., D.C.: U.S. Dep. of Education, 2010. - 390 p. Mode of access: <http://nces.ed.gov/pubsearch/index.asp>

Интернет маълумотлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот маркази сайти: www.press-service.uz
2. Ўзбекистон Республикаси Давлат Ҳокимияти портали: www.gov.uz
3. Ахборот-коммуникатсия технологиялари изохли lug'ati, 2004, UNDP DDI: Programme www.lugat.uz, www.glossaiy.uz

4. Ўзбек интернет ресурсларининг каталоги: www.uz
5. Infocom.uz электрон журнали: www.infocom.uz
6. <http://www.bank.uz/uz/publisVdoc/>
7. www.press-uz.info
8. <http://www.uforum.uz/>
9. Axborot resurs markazi <http://www.assc.uz/>
10. <http://www.xabar.uz>
11. www.ziyonet.uz
12. www.edu.uz
13. www.pedagog.uz
14. www.tdpu.uz
15. <http://nces.ed.gov/pubsearch/index>.
16. [http://emedicine.com/ent/NASAL AND SINUS DISEASES.htm](http://emedicine.com/ent/NASAL_AND_SINUS_DISEASES.htm)
17. [http://www.emedicine.com/ent/MEDICAL TOPICS.htm](http://www.emedicine.com/ent/MEDICAL_TOPICS.htm)

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Олий таълим тизими педагог ва раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни ташкил этиш Бош илмий-методик маркази

Директор

У.Ш.Бегимкулов

2012 й.

М.Ў.

Тошкент тиббиёт академияси хузуридаги педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази

Директор

С.Баймаков

2012 й.

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Соғлиқни сақлаш вазирлиги
Фан ва ўқув юртлари бош бошқармаси

Бошқарма бошлиғи

Ш.Э.Атаханов

2012 й.

М.Ў.